

Statenmededeling

Onderwerp

Uitvoering visie 'Gedeelde mobiliteit is maatwerk', ambitiedocument gedeelde mobiliteit Oost-Brabant

Datum

30 november 2021

Documentnummer

GS: 4986228

PS: 4991758

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Kennisnemen van

De stand van zaken ten aanzien van de transitie naar gedeelde mobiliteit in Noord-Brabant, en in het bijzonder het ambitiedocument gedeelde mobiliteit voor het concessiegebied Oost-Brabant.

Aanleiding

Op 14 december 2018 heeft Provinciale Staten de visie '[gedeelde mobiliteit is maatwerk](#)' vastgesteld en het college van Gedeputeerde Staten opdracht en mandaat gegeven voor uitvoering van deze visie via een adaptieve agenda. De visie 'gedeelde mobiliteit is maatwerk' is ook onderdeel van het [beleidskader mobiliteit 'Koers 2030'](#) zoals in 2020 door PS vastgesteld.

Deze statenmededeling gaat dieper in op de voortgang van dit traject waarbij specifiek aandacht is voor het ambitiedocument voor concessiegebied Oost-Brabant, de stand van zaken voor West-Brabant en de impact van corona op het traject. Dit in aanvulling op de informatie die u vóór de zomer heeft gekregen in een [Statenmededeling](#) en die ook met u is besproken in een themabijeenkomst op 9 juli jl.

Bevoegdheid

Bij het vaststellen van de visie 'gedeelde mobiliteit is maatwerk' hebben uw Staten ons college gemandateerd hier uitvoering aan te geven en tweemaal per jaar hierover uw Staten te informeren. Deze statenmededeling geeft hieraan invulling. Uw Staten kunnen hier kennis van nemen vanuit uw controlerende rol. Daarnaast zijn uw Staten ook betrokken via de statenwerkgroep gedeelde mobiliteit.

Kernboodschap

1. *De provincie en gemeenten in de regio's Hart van Brabant en Noordoost-Brabant hebben voor concessiegebied Oost-Brabant de ambities en uitgangspunten vastgesteld.*

Eind 2020 zijn we in het concessiegebied Oost gestart met de transitie naar gedeelde mobiliteit. De regio's Hart van Brabant en Noordoost-Brabant onderzoeken samen met de Provincie hoe wederzijdse ambities op het vlak van mobiliteit elkaar kunnen versterken. Ook de regiotaxiorganisaties en het Reizigersoverleg Brabant (ROB) nemen deel in dit proces. In de eerste helft van 2021 zijn in verschillende rondes met alle gemeenten gesprekken gevoerd over "gedeelde mobiliteit" ter voorbereiding van het opstellen van een gezamenlijke ambitie. Dit is nu vertaald in een gezamenlijk ambitiedocument. Zie voor dit document en een samenvatting de bijlagen.

De provinciale uitgangspunten volgen de hoofdlijn die eerder is ingezet met het uitgangspuntendocument voor West-Brabant. Hierover bent u op 22 september 2020 via een [Statenmededeling](#) geïnformeerd. Ook in concessiegebied Oost gaan we samen werk maken van gedeelde mobiliteit waarbij de reiziger centraal staat. Dit krijgt vorm via het systeem van gedeelde mobiliteit (via de onderdelen lijngebonden vervoer, Flex en Samen), de verbindende schakels (mobiliteitshubs en Mobiliteit-als-Dienst) en belangrijke waarden (zoals begripelijkheid, betaalbaarheid en duurzaamheid). Alles wordt in het ambitiedocument steeds zo concreet mogelijk omschreven in beloften aan de reiziger en gekoppeld aan opgaven om verder uit te werken.

De belangrijke wijzigingen en aandachtspunten ten opzichte van West-Brabant zijn de volgende:

- De planning. Voor het ov loopt de concessie Oost-Brabant af in december 2024. Door de complexe marktsituatie onder invloed van corona is een landelijk traject gestart om de aanbestedingen van ov-concessies te verschuiven om te komen tot een voor alle betrokkenen gunstiger aanbestedingsklimaat. Daarom is in het ambitiedocument opgenomen dat de provincie een nieuwe, ambitieuze/volwaardige concessie Oost-Brabant per half 2027 wil laten in gaan. Hoe we dit regelen wordt de komende maanden verder onderzocht.
- De regio's hebben hun planningen voor aanbesteding regiotaxivervoer zo aangepast dat deze aansluiten op de planning van de ov-concessie zodat ook de koppeling met Flexvervoer (hubtaxi en haltetaxi) goed gemaakt kan worden in toekomstige aanbestedingen.
- Het document bevat regiospecifieke informatie. Zoals een lijst met mogelijke mobiliteitshubs om nader te onderzoeken, een lijst met locaties waar volgens gemeenten nu knelpunten zijn in de huidige ontsluiting met gedeelde mobiliteit en een lijst met Samen-initiatieven die er nu al zijn of in ontwikkeling zijn.

2. *Met het ambitiedocument is duidelijk waar de komende periode verder uitwerking aan gegeven wordt in Oost-Brabant.*

Hiermee hebben we voor concessiegebied Oost-Brabant helder welke stappen we moeten nemen en zorgen we dat we hier samen invulling aan geven.

Datum

30 november 2021

Documentnummer

GS : 4986228

PS : 4991758

Hierbij zorgt de provincie voor het volgende op basis van het ambitiedocument:

- De uitwerking van de nieuwe concessie. De uitwerking van de concessie is de verantwoordelijkheid van de provincie, waarbij gemeenten worden betrokken bij de verdere uitwerking van het buslijnnet.
- De provincie ontwikkelt samen met de regio's en gemeenten de komende jaren verder op hubtaxi en haltetaxi als onderdelen van het Flex-vervoer.
- De provincie zal de komende periode onderzoek doen naar wat reizigers in het gebied belangrijk vinden.
- De huidige beschikbare middelen voor de ov-concessie en regiotaxi blijven ook in de toekomst beschikbaar. Daarnaast zijn er aanvullende budgetten die worden ingezet voor de ontwikkeling van Flex en Samen-initiatieven. Het gaat hierbij om het projectengeld gedeelde mobiliteit en het budget van vernieuwing ov. Voor aanvullende (H)ov- infrastructuur en mobiliteitshubs kan aanspraak worden gedaan op een bijdrage via het Regionaal Mobiliteitsprogramma. Hierbij wordt uitgegaan van cofinanciering.

Datum

30 november 2021

Documentnummer

GS : 4986228

PS : 4991758

Gemeenten, regio's en provincie werken samen aan de volgende punten zoals benoemd in het ambitiedocument:

- We gaan gezamenlijk het Flex-vervoer (hub- en haltetaxi) en het Wmo-vervoer/doelgroepenvervoer aanbesteden. De nieuwe vormen van Flex gaan uiterlijk starten als ook de nieuwe ov-concessie ingaat half 2027. Voor die tijd proberen we al zoveel mogelijk eerste stappen te zetten.
- Gezamenlijk gaan we verder met het ondersteunen en faciliteren van Samen-initiatieven. Dit kan gaan om bijvoorbeeld een dorpsbus, ANWB automaatje, een meerijddienst maar ook allerlei vormen van deelmobiliteit van deelfiets/scooter tot en met deelauto.
- We werken samen aan het tot stand brengen van mobiliteitshubs. Hierbij starten we met onderzoek van mogelijke kansrijke locaties.
- Bij de uitrol van gedeelde mobiliteit zorgen we dat dit straks ook goed aangesloten kan worden op Mobiliteit-als-Dienst (de app waarmee je meerdere vervoersvormen kan boeken en plannen). Om dit mogelijk te maken hanteren we allemaal dezelfde (landelijk) afgesproken minimale aansluitendeisen aan aanbieders van (deel)mobiliteit.
- We houden gezamenlijk aandacht voor de doorstroming van buslijnen. Gemeenten hebben hier ook een belangrijke rol in als wegbeheerder.
- Op plekken waar nu geen haltes zijn (zoals kleine kernen, buurtschappen en bedrijventerreinen) onderzoeken we verder of het realiseren van haltes voor flexvervoer en/of samen-initiatieven toegevoegde waarde heeft voor reizigers. Als dit zo is kunnen we vervolgstappen gaan zetten. Dit natuurlijk ook in samenhang met het totale netwerk van gedeelde mobiliteit en mobiliteitshubs.

3. *In West-Brabant zijn we volop bezig met de uitvoering van het uitgangspuntendocument.*

We blijven inzetten op de transitie naar gedeelde mobiliteit in West-Brabant waarbij een belangrijke basis is het vorig jaar door alle gemeenten en provincie vastgestelde uitgangspunten document. Hierbij zijn de volgende zaken te melden:

Aanbesteding OV-concessie West-Brabant

De werkstroom aanbesteding OV-concessie West-Brabant is opgestart. Op 19 juli 2021 hebben wij besloten de concessie West-Brabant te verlengen (in de vorm van een noodconcessie) tot half 2025, hierover bent u via een [Statenmededeling](#) geïnformeerd.

De voorbereiding voor de aanbesteding van deze nieuwe concessie West-Brabant is dit najaar gestart en loopt door in 2022. De openbare aanbestedingsprocedure vindt plaats in 2023. De werkzaamheden in 2022 betreffen onder meer:

- Het opstellen van een Aanbestedingsstrategie waarin de kaders van de 'Visie gedeelde mobiliteit is maatwerk' en het 'Uitgangspuntendocument gedeelde mobiliteit West-Brabant' worden vertaald in doelen en opgaven voor de nieuwe concessie.
- Het houden van een marktconsultatie om overwegingen en keuzes bij marktpartijen te toetsen.
- Het opstellen van een ontwerp Programma van Eisen (PvE), waarin de (minimum) eisen voor de nieuwe concessie worden beschreven. Bij het opstellen van het PvE worden in lijn met de gemaakte afspraken ook gemeenten betrokken bij het uitwerken van het buslijnnennet. Het ontwerp PvE ligt in het najaar van 2022 ter inzage voor alle belanghebbenden.

Mobiliteitshubs

Voor kansrijke mobiliteitshubs gaan we samen met de regio en gemeenten onderzoeken wat de mogelijkheden van deelmobiliteit en kleine voorzieningen zijn op deze locaties. Dat onderzoek zal in de eerste helft van 2022 plaatsvinden, waarna we vervolgens ook gaan starten met de uitvoering op een aantal locaties die kansrijk zijn vanuit het onderzoek.

Onderzoek naar wat reizigers belangrijk vinden

Een belangrijk vraagstuk is en blijft wat reizigers nu belangrijk vinden bij het reizen met gedeelde mobiliteit. Eerder hebben we hier al een [grootschalige enquête](#) over laten uitvoeren in West-Brabant. Dit onderzoek was meer op hoofdlijnen onder een grote groep mensen. Nu is via een kwalitatief onderzoek meer gekeken naar de beleving van reizigers in heel Brabant. Hoe kijken reizigers aan tegen gedeelde mobiliteit, hoe ziet hun ideale reis eruit en wat vinden ze belangrijk als je kijkt naar hun reismotief? Zo zijn personen niet in één hokje te plaatsen, maar verschilt dit op een dag afhankelijk van het reisdoel. Het onderzoek heeft per reisdoel een aantal unieke mobiliteitsbehoeftes opgeleverd. Daarnaast zijn 5 universele mobiliteitsbehoeftes van de Noord-Brabantse reiziger gedefinieerd; tot rust komen, sociale verbinding, vrijheid, in beweging komen en inspirerende omgeving. De precieze invulling hiervan verschilt weer per reisdoel. In het [digizine](#) vindt u meer informatie over de belangrijkste bevindingen.

Datum

30 november 2021

Documentnummer

GS : 4986228

PS : 4991758

4. *In overleg met de vervoerders anticiperen we op de ontwikkeling van de reizigersaantallen, die op dit moment nog uiterst onzeker zijn.*

In onderstaande grafiek is de ontwikkeling te zien van het aantal instappers in de Brabantse ov-concessies.

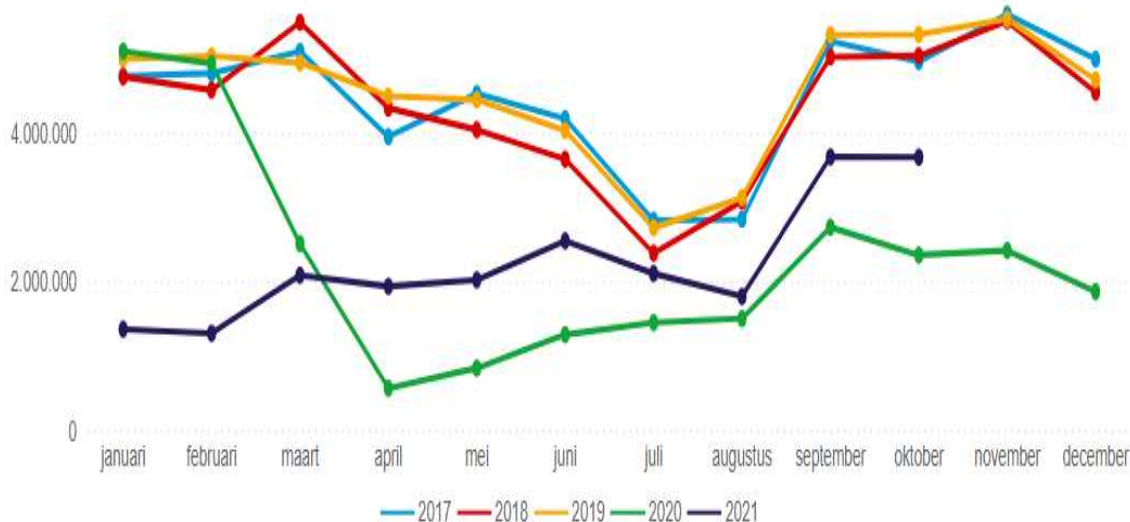
Datum

30 november 2021

Documentnummer

GS : 4986228

PS : 4991758

Ten opzichte van 2020 is er in 2021 sprake van een licht herstel van de reizigersaantallen. Na de zomer is een groei te zien, maar in oktober blijft deze groei stagneren op zo'n kleine 70% ten opzichte van 2019. Hierbij blijft de groep forenzen het meest achter in de groei. Dit kan duiden op een structureel effect waardoor de kans groot is dat het herstel nog lang zal duren. Ook de pandemie zelf ligt duidelijk nog niet achter ons. Zo verwachten wij voor de korte termijn dat de reizigersaantallen weer afnemen door de recent afgekondigde nieuwe coronamaatregelen.

Bij het opstellen van de transitieplannen en de vertaling hiervan in de exploitatieplannen 2022, is al voorgesorteerd op deze onzekere situatie. Voor 2022 is uitgegaan van een toekomstvast dienstregeling die per concessie ongeveer 90% bedraagt van de dienstregeling uit 2019. Hiermee is noodgedwongen het aanbod aangepast aan de verminderde reizigersvraag en hebben we ruimte gecreëerd om de dienstregeling weer mee te laten groeien met de vraagontwikkeling. Dit betekent wel dat op een aantal plekken unieke verbindingen wegvallen. Het aantal reizigers was hier pré-corona al erg beperkt en dit is door de crisis nog verder afgenomen. In aansluiting op de visie 'Gedeelde mobiliteit is maatwerk' blijft overal waar de bus verdwijnt een reismogelijkheid beschikbaar. Hieronder een aantal voorbeelden:

- In een viertal kernen (Huize Padua, Handel, Mariaoord en Langenboom) waar ook van maandag tot vrijdag overdag geen bus meer rijdt, is Regiotaxi beschikbaar tegen ov-tarief.

- Voor Gilze en AZC Prinsenbosch wordt gekeken om met een bijdrage vanuit de gemeente en het AZC de bestaande dienst in afgeslankte vorm te handhaven.
- In West-Brabant vormen Bravoflex en de meerijddienst Nabogo een belangrijke aanvulling.

Datum

30 november 2021

Documentnummer

GS : 4986228

PS : 4991758

De dienstregeling voor 2022 (-10% t.o.v. 2019) is houdbaar zolang het Rijk bijdraagt om de grootste verliezen te dekken en/of sprake is van voldoende herstel in 2022. Dit laatste is nog onzeker en zoals geschetst is deze onzekerheid recent alleen maar groter worden. Vooralsnog heeft het Rijk een beschikbaarheidsvergoeding toegezegd tot en met augustus 2022. Uiterlijk het eerste kwartaal van 2022 besluit het kabinet over een eventueel aanvullend vangnet voor de periode 1 september t/m 31 december 2022 en verdere jaren.

Momenteel vinden gesprekken plaats met de vervoerders over eventuele aanpassing van de concessieafspraken van de bestaande concessies (herijking) om zo snel mogelijk weer te kunnen toegroeien naar een gezonde marktsituatie. Deze gesprekken moeten uiterlijk in het tweede kwartaal van 2022 leiden tot afspraken waarmee voor de verdere duur van onze concessies het economisch evenwicht van voor corona wordt hersteld.

Consequenties

1. Financiële middelen voor het ov staan onder druk.

In het ambitiedocument Oost-Brabant geven we aan dat we met bestaande middelen een basis bieden in de toekomst (vanaf 2027). De komende periode zal dit verder uitgewerkt worden.

In de huidige situatie geldt dat door de afschaling van het OV en de aanvullende Rijksbijdrage er voldoende middelen zijn om de dienstregeling 2022 volgens de afgesproken uitvoering te laten rijden. Maar de Rijksbijdrage voor de periode ná september 2022 is nog niet zeker gesteld. De komende periode is daarom onzeker door Corona, veranderende reizigersontwikkelingen, onzekerheid over de Studenten OV bijdrage, uitstel van aanbestedingen, prijsontwikkelingen en duurzaamheidsambities. Dit kan financiële gevolgen hebben ook voor toekomstige concessies.

Europese en internationale zaken

Aanbestedingen en concessies van openbaar vervoer vallen niet onder de reikwijdte van de Aanbestedingswet 2012, maar onder de Wet Personenvervoer 2000.

Communicatie

Uitgebreide informatie over de visie op gedeelde mobiliteit, de lopende experimenten, de opbrengst van bijeenkomsten en de doorlopen processtappen zijn te vinden in het [digizine](#).

Wij informeren uw Staten, naast de actieve betrokkenheid van de Statenwerkgroep, tweemaal per jaar. Deze Statenmededeling is het tweede moment om de voortgang te melden in 2021.

Voor het ambitiedocument vindt ook besluitvorming plaats in de colleges in alle betrokken gemeenten.

Voor een nadere duiding van wat gedeelde mobiliteit is, hoe het werkt en wat het kan betekenen (voor gemeenten) zijn een drietal informatieve filmpjes gemaakt. Deze zijn te vinden via onderstaande links:

- Informatiefilmpje "[Wat is Gedeelde Mobiliteit?](#)"
- Informatiefilmpje "[Hoe werkt Gedeelde Mobiliteit?](#)"
- Informatiefilmpje "[Ambitiedocument gedeelde mobiliteit Oost-Brabant](#)"

Vervolg

In de eerste helft van 2022 wordt u verder geïnformeerd over de uitwerking van de transitie van gedeelde mobiliteit. Hierbij zal dan ook meer informatie beschikbaar zijn over een onderzoek naar de inzet van deelauto. Ook zal u in het tweede kwartaal van 2022 geïnformeerd worden over de aanbestedingsstrategie West-Brabant.

Daarnaast nodigen wij uw Staten van harte uit om in het eerste kwartaal van 2022 een Statenwerkgroep gedeelde mobiliteit in te plannen naar aanleiding van de in deze voortgangsrapportage opgenomen onderwerpen.

Bijlagen

1. Ambitiedocument gedeelde mobiliteit Oost-Brabant.
2. Ambitiedocument op hoofdlijnen.

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

mr. I.R. Adema

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

Programmamanager: de heer G.P.C. Mennen, (06) 18 30 31 36,
gmennen@brabant.nl.

Opdrachtnemer:

mevrouw A.W. de Boer, (06) 52 79 43 66, adboer@brabant.nl.

mevrouw E. Vergroesen, (06) 18 30 30 58, evergroesen@brabant.nl.

Datum

30 november 2021

Documentnummer

GS : 4986228

PS : 4991758